

۲انکته مهم در باب تربیت فرزند

حجت‌الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

روایات زیادی درباره تربیت فرزند داریم و به‌طورکلی موضوع تربیت نیکو، یکی از موضوعات مهم در دین ماست؛ به‌خصوص درباره فرزندان‌کی که پدر و مادر آرزوهای زیادی برای آن‌ها دارند، ولی متأسفانه گاهی اوقات از آن‌ها غفلت می‌کنند و مرتکب رفتاری می‌شوند که آثار سوئی دارد و بر شخصیت فرزندان و تربیت آن‌ها، تأثیر نامطلوب می‌گذارد که در این یادداشت به دو نمونه از این رفتارها اشاره می‌کنیم. یکی از رفتارهایی که گاهی دربین بعضی پدر و مادرها دیده می‌شود، این است که وقتی بچه نق می‌زند و گریه می‌کند و بهانه می‌گیرد، آن‌ها هم کنترل خود را از دست می‌دهند و شروع می‌کنند به بدویبراه گفتن به بچه و مرگ و کوفت، نثار بچه می‌کنند، درحالی‌که یکی از امتحان‌های الهی و موقعیت‌هایی که انسان می‌تواند نظر خداوند را به خود جلب کند و غفران و بخشش الهی را شامل حال خویش کند، همین موقعیت هاست که دقیقا روایاتی نیز در این‌باره داریم.

پیامبر خدا^ص می‌فرماید: «لَا تُضْرِبُوا أَطْفَالَكُمْ عَلَى بَكَائِهِمْ...» اطفال خود را به سبب گریه‌شان، کتک نزنید، (وسائل الشیعه، ج ۱۵، ص ۱۷۱) همان موضوعی که متأسفانه دربین بعضی مادرها دیده می‌شود که بچه ناراحت را کتک می‌زنند تا او را ساکت کنند، درحالی‌که در روایت زیبایی دیگری از پیامبری که مظهر رحمت بی‌انتها و اخلاق است، آمده است: «مَنْ بَكَى ضَبُّهُ لَهْ فَارْضَاهُ حَتَّى يُسْكِنَهُ، اَعْطَاهُ...! عَزَّوَجَلَّ مِنَ الْجَنَّةِ حَتَّى يَبْزِيَهُ، هرکه کودک گریان خود را راضی کند تا آرام شود، خداوند از بهشت آن قدر به او می‌دهد تا راضی شود»، (فردوس، ج ۳، ص ۵۴۹).

یکی دیگر از نکات زیبایی که در احادیث ما آمده است و کمتر به آن توجه می‌شود، این است که مایی که مذهبی هستیم، معمولاً نام مذهبی روی بچه‌های خود می‌گذاریم، اما به این نکته توجه نمی‌کنیم که این اسم حرمت دارد و حرمت می‌آورد. اهل بیت^ع که احترام گذاشتن ما به فرزندانمان را از ما می‌خواهند، به ما می‌گویند که نام مذهبی گذاشتن، وقتی تأثیر خودش را در زندگی فرزند ما می‌گذارد که حرمت این نام را هم نگه داریم و او را به نیکویی صدا بزنیم و در این موضوع، فرقی بین دختر و پسر بودن فرزند نیست؛ مثلاً یکی از بیشترین نام‌هایی که ما مسلمان‌ها روی فرزندانمان می‌گذاریم و از بیشترین نام‌های نیک در دنیا هم هست، نام محمد است. درباره این نام، روایتی داریم که پیامبر خدا^ص می‌فرماید: «إِذَا سَمَّيْتُمْ الْوَلَدَ مُحَمَّدًا فَأَكْرَمُوهُ وَأَوْسِعُوا لَهُ فِي الْمَجْلِسِ وَ لَا تَقْبَحُوا لَهُ وَجْهًا، هرگاه نام فرزند را «محمد» گذاشتید، به او احترام بگذارید، برایش جا باز کنید و با وی ترش‌رویی نکنید». (بحار الانوار، ج ۱۰۴، ص ۱۲۸). از آن طرف، بیشترین نام مذهبی در دخترهای ما فاطمه است. در مورد این نام مقدس هم در روایتی از امام صادق^ع آمده است به شخصی که نام دخترش را «فاطمه» نهاده بود، فرمودند: «...إِذَا سَمَّيْتَهَا فَاطِمَةً فَلَا تُسَبِّحُهَا وَلَا تَلْعَنُهَا وَلَا تُضْرِبُهَا؛ اکنون که نام او را «فاطمه» نهاده‌ای، دشنامش نده، نفرینش نکن و کتکش نزن» (کافی، ج ۶، ص ۴۸).

از خداوند بزرگ می‌خواهیم همه ما را از پیروان راستین محمد^ص و آل محمد^ع قرار دهد و با توفیق انجام وظیفه در برابر فرزندانمان، آن‌ها را مایه افتخار و بایقات صالحات برای ما قرار بدهد. ان‌شاء...!

بیرس و بدان

احکام روزه

در این ستون به پرسش‌های شما درباره حکم مسائل مختلف از نظر شرعی پاسخ خواهیم داد. شما مخاطبان گرامی می‌توانید پرسش‌های خود را به شماره پیامک ۳۰۰۰۷۲۸۹ با ما در میان بگذارید.

● سؤال: چنانچه فردی روزه قضا یا واجب دیگری برعهده‌اش باشد، آیا می‌تواند روزه مستحبی بگیرد؟

آیت‌ا...خامنه‌ای:

فردی که روزه قضای ماه رمضان بر او واجب است، نمی‌تواند روزه مستحبی بگیرد و اگر در اثنای روز یادش بیاید، روزه او باطل است و اگر پیش از ظهر یادش بیاید، باید نیت روزه قضای ماه رمضان کند و روزه‌اش درست است. **نکته:** فردی که روزه قضای ماه رمضان بر او واجب است، نمی‌تواند روزه مستحبی بگیرد، حتی اگر زمانی که وقت نیت روزه واجب تمام شده است (یعنی بعد از ظهر) هم نیت روزه مستحبی کند، صحیح نیست و چنانچه فراموش کند و روزه مستحبی بگیرد، درصورتی‌که در اثنای روز (چه پیش از ظهر باشد یا بعد از ظهر) یادش بیاید، روزه مستحبی او باطل می‌شود. حال اگر پیش از ظهر باشد، می‌تواند نیت روزه قضای ماه رمضان کند و روزه‌اش درست است. **توجه:** فردی که روزه قضای ماه رمضان بر ذمه دارد، اگر به نیت استحباب روزه بگیرد، به جای روزه قضایی که بر عهد‌اش است، محسوب نمی‌شود. فردی که نمی‌داند روزه قضا برعهده دارد یا نه، اگر به نیت آنچه شرعاً مأمور به آن است، اعم از روزه قضا یا مستحبی، روزه بگیرد و درواقع روزه قضا برعهده‌اش باشد، روزه قضا محسوب می‌شود.

روزه از افرادی صحیح است که واجد شرایط فوق باشند، بنابراین روزه کافر، دیوانه، بی‌هوش، مسافر، حایض و نفسا، روزه‌ای که برای فرد ضرر دارد یا در آن نیت روزه نکرده یا یکی از مفطرات را عمداً انجام داده است، باطل است. همچنین روزه مستحبی فردی که روزه قضا دارد، صحیح نیست.

آیت‌ا...مکارم شیرازی: فردی که روزه قضای ماه رمضان یا روزه واجب دیگری (مثل روزه نذر یا قسم) بر ذمه دارد، جایز نیست روزه مستحبی بگیرد و اگر فراموش کند و روزه مستحبی بگیرد، چنانچه قبل از ظهر یادش بیاید، می‌تواند نیت خود را به روزه واجب برگرداند، ولی اگر بعد از ظهر باشد، روزه او باطل است.

آیت‌ا...سیستانی: فردی که روزه ماه رمضان به ذمه او باشد، صحیح نیست روزه مستحبی بگیرد و روزه باطل است.

● اگر از ماه رمضان قبل، روزه قضا داشته باشیم و در این ایام روزه بگیریم ولی به عمد روزه قضا را باطل کنیم، حکم آن چیست؟

آیت‌ا...خامنه‌ای: درصورتی‌که برای قضای روزه فرصت دارد، می‌تواند پیش از اذان ظهر، روزه قضا را باطل کند، ولی باطل کردن آن پس از اذان ظهر، جایز نیست و کفاره دارد و کفاره آن، غذا دادن به ۱۰ فقیر است و اگر نمی‌تواند، باید سه روز روزه بگیرد.

آیت‌ا...مکارم شیرازی: فردی که روزه قضای ماه رمضان را به‌جا می‌آورد، می‌تواند پیش از ظهر روزه را افطار کند، به‌شرط اینکه وقت برای قضای روزه تنگ نباشد، ولی بعد از ظهر جایز نیست. همچنین اگر قضای روزه غیرمعینی (مانند قضای روزه نذر) را گرفته باشد، احتیاط واجب آن است که بعد از ظهر روزه را باطل نکند.

آیت‌ا...سیستانی: فردی که قضای روزه ماه رمضان را گرفته است، اگر بعد از ظهر عمد کاری که روزه را باطل می‌کند انجام دهد، باید به ۱۰ فقیر هرکدام یک مد طعام بدهد و اگر نمی‌تواند، سه روز روزه بگیرد.

آیت‌ا...زنجانی: فردی که قضای روزه ماه رمضان را گرفته، اگر از شب، نیت روزه کرده است و پیش از ظهر عمد کاری که روزه را باطل می‌کند، انجام دهد یا این کار را بعد از ظهر انجام دهد، چه از شب نیت روزه کرده باشد یا نه، باید به ۱۰ فقیر هرکدام یک مد طعام بدهد یا آن‌ها را سیر کند و اگر نمی‌تواند، سه روز روزه بگیرد.

آیت‌ا...صافی گلپایگانی: فردی که قضای روزه رمضان را گرفته است، اگر بعد از ظهر عمد کاری که روزه را باطل می‌کند انجام دهد، باید به ۱۰ فقیر هرکدام یک مد که تقریباً ۱۰ سیر است، طعام بدهد و اگر نمی‌تواند، سه روز روزه بگیرد.

شهرانه نیوز
شماره ۱۲۷
۱۲۷ اسفند ۱۳۹۲
۱۲۷ اسفند ۱۳۹۲
شماره ۱۲۷

۱۴

شهرانه نیوز

در گفت‌وگو با استاد حوزه علمیه مطرح شد

موسم پناه بردن به قرآن

آمنه مستقیم‌ی اینکه خداوند در قرآن کریم به زمان سوگند می‌خورد، نشان از اهمیت آن در این عالم و زندگی آدمی دارد؛ اهمیتی که در برخی مواقع اوج می‌گیرد؛ مثل ماه مبارک رمضان که ثانیه‌ثانیه‌اش عظمت دارد و هر نفس در آن عبادت است. اما در همین ماه نیز اعمالی هستند که اجر و ثواب آن‌ها ضریب می‌گیرد؛ مثل خواندن قرآن که حتی یک آیه‌اش در ماه رمضان، اثری بی‌نظیر دارد. در راستای استفاده حداکثری از ظرفیت‌های ماه رمضان از طریق انس با قرآن، با حجت‌الاسلام والمسلمین جواد جعفری، استاد حوزه علمیه، کارشناس مباحث مهدوی و منتخب مردم زنجان در ششمین دوره مجلس خبرگان رهبری، گفت‌وگو کرده‌ایم.

چرا رمضان، بهار قرآن است؟

اگرچه برای ماه مبارک رمضان نام‌ها و القاب و اوصاف بی‌شماری وجود دارد و ما این ماه را به ضیافت... ماه رحمت، ماه در غل و زنجیر بودن شیطان و ویژگی‌های دیگر می‌شناسیم، بهترین تعبیر برای آن، بهار قرآن است؛ چنان‌که امام باقر^ع فرمودند: «هر چیزی بهاری دارد و بهار قرآن، ماه مبارک رمضان است». همان‌طور که در بهار جهان، طبیعت زنده می‌شود، در بهار رمضان هم خدا به ما فرصت می‌دهد تا به قرآن رجوع کنیم، آن را بخوانیم، در آیاتش تدبیر و تا جای ممکن آموزه‌هایش را در زندگی اجرا کنیم تا سبک زندگی ما عطر قرآن بگیرد.

نزول دفعی قرآن در ماه رمضان

رمضان، بهار قرآن است؛ چون به تصریح آیات قرآن، کتاب خدا در این ماه و در لیل‌ه القدر به‌صورت دفعی بر قلب مبارک پیامبر^ص نازل شده است. هم در سوره قدر و هم در سوره دخان، بر این نزول دفعی تأکید شده است؛ یعنی اگرچه قرآن در طول ۲۳ سال رسالت پیامبر خدا^ص به‌صورت تدریجی و به مناسبت‌ها و در مواضع مختلف، نازل شد و حضرت رسول^ص نیز آیات را به مردم ابلاغ کردند، اما به تصریح آیه ۳ از سوره دخان و آیه اول سوره قدر، کل قرآن در شب قدر بر قلب مبارک پیامبر^ص نازل شد و این موضوع، پیوند ماه رمضان و قرآن را عمیق و ناگسستگی کرده است.

انس بیشتر، بهره بیشتر

همان‌طور که بهره‌بردن از بهار طبیعت زمینه‌هاو پیش درآمدی دارد، برای آنکه در بهار قرآن هم زیر باران نورانیت آیات کتاب خدا قرار بگیریم، باید خود را آماده کنیم و در معرض نسیم روح بخش این بهار قرار بگیریم، رمضان بهترین فرصت است که با قرآن انس بگیریم و این انس بهاری را در دیگر ایام سال نیز ادامه دهیم.

پاسخ به شبهه برخی غافلان

ممکن است برخی‌ها سؤال و شبهه مطرح کنند که خواندن قرآن به زبان عربی، چطور بر ما تأثیر می‌گذارد و چه فایده‌ای دارد؟ ما که معنای آن را نمی‌دانیم؟ در پاسخ آن‌ها باید گفت حتی قرائت و گوش دادن به قرآن با وجود متوجه نشدن معنای آن، بر نرمی دل و تلطیف قلب، اثر می‌گذارد و دل را آماده پذیرش معارف دینی می‌کند. خداوند بزرگ که خود پیام و کلامش را به زبان عربی فرستاده است، به اثر نفوذ این زبان و آیات بر انسان‌ها علم دارد و می‌داند که صوت و آهنگ واژگان آن برای نفوذ در افراد کافی است. از این‌رو، حتی اگر عرب‌زبان هم نباشیم، این کلمات باعث لطافت قلب می‌شود و به انسان در دوری از گناه کمک می‌کند. زنگار گناه را از قلب انسان می‌گیرد و شوق ارتباط با خدا را در دلش می‌اندازد. پس قرائت قرآن حتی بدون دانستن معنا و ترجمه آن، آثار فراوان دارد، حالا که در ماه مبارک رمضان، میهمان خدا هستیم و قلب‌ها آماده هدایت است، قرائت قرآن شاهراهی است برای دریافت حق و حقیقت. اگر در این ماه قرائت قرآن را در برنامه روزانه‌مان بگنجانیم، مسیر طولانی و پریپیچ و خم هدایت را سریع و ایمن طی می‌کنیم.

البته باید توجه کرد همان‌طور که هر دوستی و رفاقتی آداب خاص خود را دارد، انس با قرآن کریم هم نیازمند رعایت آداب آن است؛ از جمله این آداب، رعایت حرمت قرآن است. از رسول خدا^ص در این‌باره نقل شده است: «ای حاملان قرآن! با نگاه داشتن حرمت قرآن خود را محبوب خدا کنید که در این صورت، بیشتر شما را دوست خواهد داشت و شما را محبوب مردم خواهد کرد». امام خمینی^ع نیز برای رعایت این حرمت می‌فرمودند: «قرآن را روی زمین نگذارید!».

رعایت ترتیل یعنی خواندن قرآن همراه با دقت و تأمل، از دیگر آداب انس با قرآن است، چنان‌که بر داشتن صوت زیاده‌ر تلاوت آیات هم توصیه شده است و از پیامبر^ص است که فرمودند: «هر

آداب انس با قرآن

چیزی زینت و آرائشی دارد و زینت قرآن هم خواندن آن با صوت زیباست. «مداومت بر انس، دیگر ویژگی است که در مسیر حفظ ادب قرآن، باید به آن توجه کنیم و این‌طور نباشد که غفلت کنیم و لازم است این انس را در برنامه روزانه خود جای دهیم. مهم‌ترین کار در انس با قرآن و رجوع به آیات آن، عملی کردن آموزه‌های کتاب خداست؛ اینکه آثمه^ع، اولیا و بزرگان این‌قدر بر قرائت قرآن و تدبیر در آیات آن توصیه می‌کنند، برای همین است که راه برای عملی شدن قرآن در زندگی ما باز و هموار شود، چون اگر سبک زندگی ما قرآنی شود، هدایت آن را می‌پذیریم و

زمینه‌سازی مسجد و رسانه برای انس با قرآن

به‌دلیل آمادگی روحی و معنویته که بر اثر روزه و دیگر عبادات در انسان ایجاد می‌شود، فرصت برای انس با قرآن کریم مهیاست. مساجد، بقاع متبرکه و جلسات خانگی با برگزاری محافل و جلسات تلاوت روزانه قرآن و صداوسیما با پخش این برنامه‌ها، این فرصت را بیشتر فراهم می‌کنند تا دل‌ها و توجه‌ها جذب قرآن شود و از بستر این توجهات و تلاوت‌های روزانه و تدبری که در آیات قرآن می‌شود، نور کلام خدا بر دل‌ها بتابد و آن‌ها را تحت تأثیر قرار دهد و به اندازه وسع هر فرد، «حول حالئی» را که در دعای حلول بهار و تحویل سال نو می‌خوانیم، در بهار قرآن به واقعیت نزدیک کند.

حجت‌الاسلام والمسلمین جعفری:

اگر سبک زندگی ما قرآنی شود، هدایت آن را می‌پذیریم و به حیات طیب‌های که خدا برایمان هدف‌گذاری کرده است و سعادت و خوشبختی ما به آن وابسته است، می‌رسیم

تلاوت قرآن، شاه‌بیت مستحبات رمضان

علاوه بر روزه واجب و نماز، دعا و عبادت و شب‌زنده‌داری که در آموزه‌ها، بسیار به انجام آن‌ها در رمضان مبارک توصیه شده است، انس با قرآن و تلاوت آن در میان اعمال مستحبی ماه مبارک رمضان، ارزش و جایگاهی ویژه دارد. چنین ثوابی، سازوکاری انگیزشی است تا ما به سمت قرآن برویم و خود را در معرض آموزه‌های آن قرار دهیم.

برکات انس با قرآن

امروز زندگی ما درگیر مسائل و مشکلات مختلف است؛ از ناآرامی‌های روحی در زندگی شخصی گرفته تا اختلاف‌های خانوادگی و مشکلات اقتصادی و... انسان امروز با وجود همه مشغله‌هایی که زندگی ماشینی برایش رقم زده، تنها مانده است و نیازمند دوست و انیس است و چه دوست و انیسی بهتر از قرآن کریم؟ چنان‌که امام سجاد^ع فرمودند: «اگر همه مردم ما بین مشرق و مغرب بمیزند و هیچ موجودی روی زمین زنده نماند و من تنها باشم، وقتی قرآن با من باشد، هرگز از تنهایی وحشت نمی‌کنم». علاوه بر این، قرآن شفای دردها و پاسخ سؤالات را در خود نهفته است؛ چنان‌که پیامبر^ص درمان همه دردهای انسان را قرآن می‌دانند و می‌فرمایند: «هرگاه کارها چون شب ظلمانی برایتان مشتبه و تاریک شد، به قرآن پناه ببرید؛ چون اوشفیعی است که شفاعتش پذیرفته است و شاهی است که تصدیق شده است. هرکه او را رهبر خویش کند، وی را به بهشت رهنمون می‌سازد و هرکه به آن پشت‌یا بزند، به جهنم سوقش می‌دهد. قرآن، روشن‌ترین راهنما به‌سوی بهترین‌راه‌هاست». نورانی شدن فضای خانه و زندگی و افزایش ایمان و بصیرت و آگاهی، از دیگر آثار انس با کلام...مجید است.

به حیات طیب‌های که خدا بر ایمان هدف‌گذاری کرده است و سعادت و خوشبختی ما به آن وابسته است، می‌رسیم. بهتر است این انس با قرآن را مهدوی و امام‌زمانی کنیم؛ برای مثال ختم‌های قرآنمان را به نیت سلامتی امام‌زمان^{عج} تعجیل در فرج ایشان انجام دهیم یا به نیابت از حضرت مهدی^{عج}، قرآن را ختم و به ساخت نورانی دیگر امامان^ع هدیه کنیم. هر اندازه که در قرآن، نماز و دعا در ماه رمضان، خود را به امام‌زمان^{عج} نزدیک کنیم، بیشتر از برکات بی‌نظیر رمضان مبارک بهره می‌بریم. نباید قرآن را از امام‌زمان^{عج} جدا بدانیم، بلکه در تلاوت‌ها و انس‌های قرآنی خود باید یاد امام‌زمان^{عج} را احیا و به آن وجود مقدس توجه کنیم.